

ORSZÁGJÁRÁS

Vendégforgalmi, nyaralási és utazási hetilap

Előfizetési árak: Egy évre 40 P, félévre 20 P
Tisztviselőknek kedvezmény
Postatakarékpénztári csekkszám: 29.810

A Magyar Királyi Belügyminisztérium az
„Országjárás”-t 1100—1939. számú rendeletével
a közigazgatási hatóságok figyelmébe ajánlja.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, IV.,
Párisi-utca I. I. emelet, Telefon: 186-724

Megvédik a főváros „zöld területeit”

Dörre Endre tanácsnok érdekes előadása Budapest „zöldfelületi” kérdéseiről

Budapest zöldterülete a város terjeszkedése és az utóbbi évek sűrű építkezései következtében jelentősen csökkent, nagy hátrányára nemcsak a városkép szépségének és a főváros egészségügyi, fürdőügyi és idegenforgalmi érdekeinek. Ez indította arra még mult évben a Budapesti Központi Gyógy- és Üdülöhelyi Bizottságot, hogy dr. Karafiáth Jenő elnök, főpolgármester kezdeményezésére nagyszabású akciót indítson a fővárosi „zöldterületek” védelme érdekében.

A bizottság e kérdésben megkezdte Szendy Károly polgármestert akinek a figyelmét felhívta arra, hogy Budapest-fürdőváros gyógyhelyi és üdülöhelyi körzetében a gyorsütemű építkezések következtében megdőbbségtől mértékben pusztulnak a világváros természetes légzőszervei, a zöldterületek s a beadványban közérdekű hatósági intézkedéseket kért a bizottság, hogy a jövőben az építési engedélyek kiadása, közművek létesítése és az úttestek szélesítése a meglévő fa-, cserje- és növényállomány legmesszebbmenő védelmének és óvásának szem előtt

tartásával történhessék csak meg. Egyidejűleg felkérte a Gyógyhelyi Bizottság a Fővárosi Közmunkák Tanácsát is, hogy az építési engedélyek kiadásánál ezekre a szempontokra különös gondot fordítson.

Szendy Károly polgármester, akinek annyira szívén fekszenek a főváros gyógyfürdőinek, egészségügyének és idegenforgalmának érdekei, nagy megértéssel karolta fel a Gyógyhelyi Bizottság mozgalmát, amely most újabb örvedes fordulponthoz jutott. A Magyar Élet Pártja fővárosi szervezeteinek egyesített szakbizottságai kedden anketét rendeztek, amelyet Dörre Endre tanácsnok vezetett be „Budapest zöldterületi kérdése” címen tartott s a problémát minden oldalról megvilágító előadásával. Az előadást beható vita követte, amelynek értékes felszólalásai során nagyjából sikerült tisztázni azokat a feladatokat, amelyek a főváros zöldterületeinek védelme érdekében megoldásra várnak. Alább közöljük Dörre tanácsnok nagy érdeklődésre számot tartó fejtegetéseit.

Budapest zöldfelületi kérdése

Dörre Endre tanácsnok előadása

A főváros lakosságának az elmúlt 100 év folyamán történt hatalmas megnövekedése következtében a főváros területe ropant nagymértékben betelepült.

Valamikor a település alkotott kis szigetet a terjedelmes és zöldfelületként érvényesülő városhatárban, ma a zöldfelületek hatnak kis szigetekként a rendszertelenül szétfolyt település közepette. Valamikor, a középkeri eredetű jogrendszer alapján a város birtokában volt az akkori közületi célokhoz szükséges szabad területeknek, amennyiben a város területének eredeti tulajdonosa maga a város volt és lakosainak tulajdonát csak a számukra kimért területek alkották.

Ma a főváros területének túlnyomó része építési telekké vált és magánosok tulajdonába került, a közület a város területének csupán elenyésző hányada felett rendelkezik, mint tulajdonos. Ezért a legnagyobb nehézségek elé kerülünk akkor, ha gondoskodni akarunk a szükséges mértékű és elosztású zöldterületekről, de nem kisebb nehézségeket jelent mindazoknak a szabadterületeknek megszerzése, illetőleg biztosítása, amelyeket a fővárosnak egyre fokozódó közületi feladatai igényelnek: így pl. a sportterületek, gyermekjátsszótérek, ifjúsági és leventeintézmények, autóparkoló helyek stb. Egyedül az ifjúsági sporttelepek területszük-

sége 50 hektár, a jelenleg rendelkezésre álló 12 hektárral szemben, a levente gyakorlóterek területszüksége pedig 230 hektár, a jelenleg rendelkezésre álló 90 hektárral szemben. Az eddigi gyakorlat szerint a főváros esetről-esetre drága építési telkeket engedett át sport és egyéb közületi célokra. Ez a rendszer tovább nem tartható fenn, és ha biztosítani akarjuk úgy a kellő zöldterületeket, mint az egyéb közületi célokhoz szükséges szabadterületeket, úgy a megoldásra az eddigőtől eltérő módot kell keresni.

A zöldfelületek és a közületi célokhoz szükséges szabadterületek kérdését egy egységes rendszer keretében kell megoldanunk, miután a legtöbb közületi feladat olyan, hogy az azzal kapcsolatos létesítmények létesítésében zöld környezetben helyezhetők el. A főváros számára a környék meglévő, vagy még kialakítható zöldfelületeivel szerves összeköttetésbe hozott egységes „zöldfelületi rendszert” kell kialakítanunk, mely az egyes nagyobb zöldterületeket parksávok útján köti össze. Ezek a parksávok részben sugár-irányúak, részben periferikus irányúak lennének. — Különös gondot kell fordítanunk arra, hogy az erdőkben gazdag budai hegyvidéket már a város belsejéből meglehessen közelíteni, külön erre a célra kialakított parksávokkal, illetve

sétautakkal. Ennek az összefüggő zöldterületi, illetőleg parksáv rendszernek keretében kell elhelyeznünk a sporttelepeket, játszótételeket, népi strandfürdőket, valamint egyéb, zöld környezetet igényelő intézményeket. Különös gondot kell fordítanunk páratlan fekvésű budai hegyvidékünk minél behatóbb gondozására, minél több kilátó pont megfelelő kiképzésére, a kilátóvédelemre, de ugyancsak a táji és természeti szépségek megóvására, a városzélek megfelelő kialakítására. Valamikor a település és a táj szerencsés összhangot alkotott, amit megbontottak a közelmúlt idők rendszertelen építkezései, ezt az összhangot különösen a városzélek megfelelő kialakításával helyre kell állítanunk.

A szükséges szabadterületekről való gondoskodás a sűrűn beépített belterületeken nem képzelhető el másként, mint az újabb rendszerű keretes beépítési mód folytán felszabaduló nagyobb udvarterületek felhasználásával, amikor is gondoskodni kell arról, hogy a közület ezeknek a be nem építhető területeknek reális értéküknek megfelelő áron juthasson birtokába. Más a helyzet a kultúrterületeken, itt a beépítendő területeket kell számításba vennünk és biztosítanunk, amelyeknek betelepülésére még hosszú ideig nem lesz szükség. Természetesen ezeknek az értékét is ennek megfelelően alacsonyabban kell megállapítanunk.

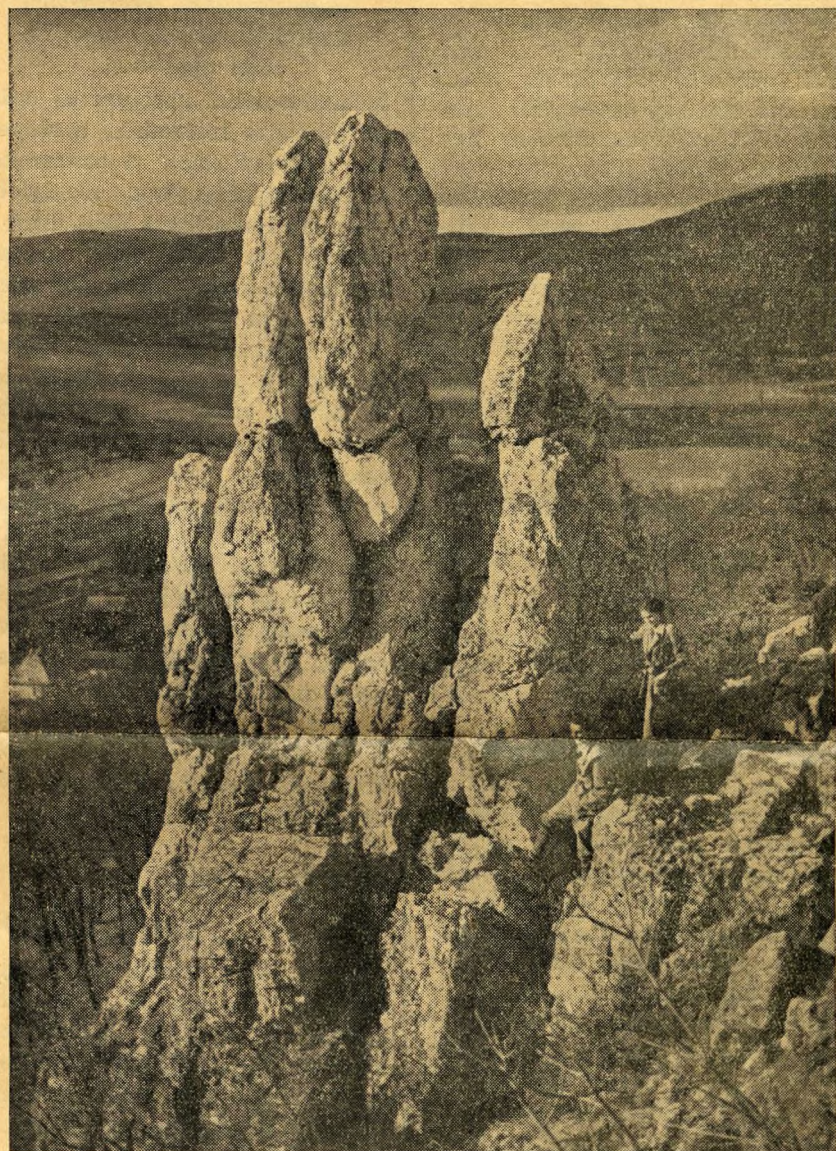
Egyedül ezen a módon képzelhető el, hogy a főváros birtokába jusson mindazoknak a területeknek, amelyekre a zöldterületek növelése, valamint egyéb fokozódó közületi céljai szempontjából szüksége van. Utóbbiak nagyrészt megvalósítása a fővárosnak egyébként törvényes kötelezettsége is. — Meg kell tehát találnunk a gyakorlati lehetőségeit annak, hogy ezeknek a közületi célokknak elegendő tehessünk, kialakíthassuk a főváros egységes zöldfelületi rendszerét és helyreállítsuk azt az egyensúlyt a város és a táj között, ami hajdan meg volt, de ami a rohamos fejlődés folytán nagyrészt megsemmisült.

*

Az érdekes előadáshoz elsőnek vitéz Becske Kálmán tanácsnok szövege hozzám és kijelentette, hogy háromszor nagyobb zöld terület sem volna elég a főváros levegőjének megtisztítására. K. Császár Ferenc szerint a parksávok szaporítása azért is szükséges, mert azok portalanítyják a levegőt, ezzel kapcsolatban sürgette a nemzetközi vásár kitelepítését a városligetből. Le kellene bontani az iparsarnokot is, helyét parkosítsa a főváros. Gaál András és vitéz Irsy László felszólalása után Nemethy Károly tanácsnok rámutatott arra,

hogy a főváros alatt hatalmas vízmedencék vannak, kutakat és forrásokat kellene fúrni Budapest egész területén, ez nemcsak szép lenne, hanem a közönség egyben gyógyvizeket is fogyaszthatna. Pap Dezső főorvos népszerűfürdők és zuhanyos fürdők

létesítését indítványozta, Paulheim Ferenc javasolta, hogy az északi szelkek irányában erdősávokat létesítsenek egészen Visegrádig, vagy Börzsönyig, végül Kuncze Géza országgyűlési képviselő az óbudai téglagyárak megszüntetését sürgette.

Turisták a pilisi Oszoly-hegység sziklái között.
(Az OMIH fényképtárából.)

Ki, a szabadba!

Gyep-trónján a Tavaszkunyhónak
Öreg csont, újra itt ülök.

Tárgult szemekkel és nyugtalanul
Hevülök... (Ady Endre.)

Március, a tavasz leánya, újra eljött hozzánk. Elhozta édes mosolyát, serdülő szépségének varázsát és édes illatát, amely — mint a könnyű bor — nem részegít, csak jókedvet csempész a szívéinkbe. Ugy illik, hogy a rég várt kedves vendéget szívesen fogadjuk, — elébe menjünk.

Nincs felszabadítottabb érzés, mint napfényes márciusi napokon a szabadban járni. Már nem dideregtet a hideg, még nem bágyaszt a nap tüze, az izmaink jólesően nyújtóznak, érezzük testünk újjáéledt rugalmasságát és a lélek is felszabadul, amikor kimenekülünk a város körengtegeből. A könnyű márciusi szél elfújja minden bánatunkat, érintése olyan gyöngéd, mint az édesanyjé.

Köszöntsük a Tavasz leányát a réteken, a mezőkön, az erdei ösvényeken, ahol táncos lábbal elhalad és lépte nyomán kivirul a gyöngédszirmú fehér hóvirág. Tárjuk karunkat a márciusi szél felé, amely a barnahusu szántók melek földszagát hozza felénk és a nyár ígértét dalolja már.

*

A „profji” turistának nem kell biz-

tatás: az ügyis rég elöszedte már hátizsákját és buzgón zstrózza szeges bakancsát minden hét végén, hogy munka végeztével nekiinduljon a messzi tájnak. Játszi könnyedén gyakorlatilag kilométereket, előtte minden vidék ismerős, de az újra-felismerés öröme — színesíti túrájának minden óráját.

Azokhoz szólunk, akik füstös kávéházakban, levegőtlen szalonokban töltik ünnepnapjaikat, legfeljebb ha a dunaparti korszóra sétálnak le egy órácskára, — ott is inkább a szemük jár, mint ök. Mert járásnak alig nevezhető a tömegben való lassú tipogás. Ez nem pezsdíti fel a vért, nem teszi rugalmassá az izmokat, nem szellőzteti át a testet és nem üdíti fel a lelket.

Nagyvárosi aszfalt-taposók: csak egyszer próbáljátok ki, milyen nagy-szerű érzés a szabad természetben bolyongani, — dának: nem tízcentis sarkú lábtűművészeti remekműben fájó bokával tántorogni, hanem kényelmes turistacipőben ütemes ritmusban kilépni és az ébredő tavasz szépségében gyönyörködni! Ha egyszer beléköstöltek a kirándulás örömeibe: ezentúl kötéllel sem lehet majd benneteket hétévégre a poros városban tartani! (r. m.)